

ПРОГРАМА

ЗА ЗАДЪЛЖИТЕЛНО ПЪРВОНАЧАЛНО ОБУЧЕНИЕ на кандидатите за младши следователи в НИП

(съгласувана от Пленума на Висшия съдебен съвет с протокол № 16/ 25.05.2017 г. и утвърдена от Управителния съвет на НИП на негово заседание от 02.06.2017 г.)

I. Устройство, статут и функции на прокуратурата като орган на съдебната власт.

1. Статут на прокуратурата по КРБ и ЗСВ. Взаимотношения между отделните звена на прокуратурата. Йерархия и субординация в прокурорската институция.

II. Криминалистика.

2. Основни понятия в криминалистиката. Критерии за разделяне на механизма на престъплението. Версия. Местопроизшествие.

3. Криминалистически експертизи:

- 3.1 Съдебна дактилоскопна експертиза;
- 3.2 Съдебна експертиза на следи от крак и обувка;
- 3.3 Съдебна експертиза на следи от зъби;
- 3.4 Съдебна експертизи на следи от взлом (следи от инструменти и предмети); (Трасологическа);
- 3.5 Съдебна експертиза на заключващи устройства. (Трасологическа);
- 3.6 Съдебна експертиза на следи от транспортни средства. (Трасологическа);
- 3.7 Съдебна експертиза за установяване на цялото по неговите части;
- 3.8 Съдебно- балистична експертиза;
- 3.9 Съдебно- почеркова експертиза;
- 3.10 Съдебна експертизи за техническо изследване на документ;
- 3.11 Съдебна експертиза писмена реч (автороведческа експертиза);
- 3.12 Криминалистически видеонализ;
- 3.13 Съдебна експертиза за идентификация на човек по външни белези, отразени върху снимка. (Лицево идентификационна експертиза);
- 3.14 Съдебна одорологична експертиза;
- 3.15 Ситуационна експертиза (реконструктивна);
- 3.16 Съдебно- балистическа експертиза.

III. Материалноправни въпроси.

4. Вина, обществена опасност и обстоятелства, които ги изключват.

5. Престъпна дейност на множество лица.

6. Усложнена престъпна дейност – продължавано и продължено престъпление, множество престъпления.

IV. Наказателно - процесуално право.

7. Процесуални предпоставки за започване на разследване. Съдържание на понятието „достатъчни данни“. Образуване на досъдебно производство от прокурор. Действия по чл. 212 НПК. Статут на наблюдаващия прокурор.

8. Срочност на разследването. Доказателства събрани извън срока на разследване. Съдебна практика по чл. 234, ал.7 от НПК.

Срочност на процесуалната принуда. Встъпване на прокурора в надзорните му правомощия и текущ надзор. Оперативна самостоятелност на разследващия орган.

9. Определяне предмета на разследване и планиране. Изграждане на версии.

10. Доказателства и доказателствени средства.

11. Статут на свидетеля. Разпит на свидетеля от орган на досъдебното производство. Разпит на свидетел пред съдия. Разпит на свидетел с тайна самоличност. Разпит на свидетел с преводач или тълковник. Пострадало лице.

12. Способи на доказване: Разпит и очна ставка, Разпознаване на лица и предмети.

13. Способи на доказване: Оглед и освидетелстване.

14. Способи на доказване: Претърсване и изземване.

15. Способи на доказване: Следствен експеримент.

16. Допълнителни действия по разследването: възлагане на отделни действия по разследването по делегация, съставяне на искания и кореспонденция.

17. Обвиняемият в досъдебното производство. Привличане на обвиняем. Предявяване на акта за привличане на обвиняемо лице. Ново привличане на обвиняемия. Мерки за неотклонение и други мерки за процесуална принуда. Задочно наказателно преследване.

18. Приключване на разследването. Съществени процесуални нарушения.

19. Работа с класифицирана информация.

20. Особени правила за разследване на досъдебни производства за престъпления извършени от непълнолетни. Разпит на малолетен и непълнолетен свидетел.

Правата на детето в българския наказателен процес. Международни актове относно защита правата на детето.

V. Съдебни експертизи.

21. Правна регламентация на назначаването и провеждането на съдебни експертизи. Особености.

- 21.1. Назначаване на експертиза.
  - 21.2. Вещи лица и възнаграждение.
  - 21.3. Акт за назначаване на експертизата.
  - 21.4. Извършване на експертизата.
  - 21.5. Експертно заключение.
  - 21.6. Оценка на експертното заключение.
  - 21.7. Допълнителна и повторна експертиза.
22. Съдебни финансово-икономически експертизи:
- 22.1. Съдебна счетоводна експертиза.
  - 22.2. Съдебна финансово-икономическа експертиза.
  - 22.3. Съдебна стокова експертиза.
23. Съдебнотехнически експертизи:
- 23.1. Обща съдебнотехническа експертиза;
  - 23.2. Съдебна автотехническа експертиза;
  - 23.3. Експертиза при авиационни произшествия;
  - 23.4. Съдебнотехническа експертиза при корабни произшествия;
  - 23.5. Техническа експертиза при разследване на престъпления по железопътния транспорт;
  - 23.6. Съдебна пожаротехническа експертиза;
  - 23.7. Съдебна строително - техническа експертиза;
  - 23.8. Съдебна взривотехническа експертиза;
  - 23.9. Съдебна фототехническа експертиза;
  - 23.10. Фоноскопна експертиза;
  - 23.11. Съдебна компютърно - техническа експертиза;
  - 23.12. Съдебна експертиза на мобилни устройства.
24. Съдебна биологична, ботаническа и зоологична експертизи:
- 24.1. Съдебна ботаническа експертиза;
  - 24.2. Съдебна биологична експертиза на почва;
  - 24.3. Съдебна зоологическа експертиза;
  - 24.4. Експертиза на ларви и яйца от насекоми.
25. Съдебни експертизи на материали и вещества:
- 25.1. Съдебно-химическа експертиза на наркотични вещества;
  - 25.2. Съдебно-химическа експертиза на метали и метални изделия;
  - 25.3. Съдебно-химическа експертиза на нефтопродукти и смазочни материали;
  - 25.4. Съдебно-химическа експертиза на бои и лакове;
  - 25.5. Съдебно-химическа експертиза на лекарства и лекарствени продукти;
  - 25.6. Съдебно-химическа експертиза на полимерни материали.
26. Съдебни селскостопански експертизи:
- 26.1. Съдебна екологична експертиза;
  - 26.2. Съдебна агротехническа експертиза;
  - 26.3. Съдебна ветеринаромедицинска експертиза.
  - 26.4. Други съдебни експертизи:
  - 26.5. Изкуствоведска експертиза;
  - 26.6. Лингвистична експертиза;
  - 26.7. Експертизи при разследване на наводнения.

VI. Международно сътрудничество по наказателни дела

27. Приложно поле за оказване на международна правна помощ. Форми на международната правна помощ . Сравнителен анализ на формите на правна помощ.

28. Международни актове, уреждащи правната помощ в наказателните производства.

29. Международна правна помощ чрез изпращане/ изпълнение на молби за правна помощ. Правни инструменти. Обхват на правната помощ Изпращане на материали, съдържащи класифицирана информация.

Правна помощ в съответствие с двустранни договори за взаимопомощ по наказателни дела.

30. Правни инструменти за прилагане на принципа на взаимното признаване на съдебни актове.

31. Статут и функции на Европол, Европейската съдебна мрежа, Европейската служба за борба с измамите. Евроджъст, съвместни екипи за разследване.

Директива 2014/41/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 3 април 2014 г. относно Европейска заповед за разследване по наказателно- правни въпроси.

VII. Правно- практически аспекти на защитата на правата на човека.

32. Значението на практиката на Европейския съд по правата на човека като източник на правото със специфично въздействие върху процесуалната регламентация и тактическата организация на дейността по разследването на престъпленията.

Европейски стандарти по отношение на действия по разследването.

33. Европейски стандарт за ефективно разследване. Систематизиране на изискванията на Европейския съд по правата на човека прилагани при оценката на разследванията, проведени от държавата, по наказателни дела.

34. Въздействието на практиката на Европейския съд върху основните въпроси, решавани в началния етап на разследването (образуването на досъдебното производство, независимостта на разследващите органи, построяването и проверката на следствените версии и планирането на разследването).

35. Тактически правила по отношение на действията по разследването, с оглед прилагането им по начин, съобразен с европейските стандарти.

VIII. Методи и тактика на разследване на отделни видове престъпления.

Методи и тактика на разследване на престъпления против личността.

36. Разследване на умишлени убийства (чл.чл.115-119 от НК). Обстоятелства подлежащи на доказване в процеса на разследване.

Планиране и изграждане на версии, оглед на местопроизшествие, събиране на веществени доказателства.

Назначаване на експертизи. Действия по доказване на вината на извършителя, психологически профил. Привличане на обвиняем.

37. Разследване на убийства по непредпазливост (чл.чл.122-124 от НК). Приложно поле и отграничение от други състави, определяне на правно регламентирани занятия и дейности, бланкетни нормативни разпоредби и отразяването им в постановленията за привличане на обвиняем. Взаимодействие с органите на МВР, Гражданска Защита, пожарни служби и др.

38. Разследване на други престъпления против личността: Обида и клевета (чл.чл.146-148 НК). Престъпления против половата неприкосновеност (чл.чл. 149-156 НК).

39. Разследване на трафик на хора (чл.чл. 159 а-159 б НК), „Конвенцията от Палермо”. Директива на Съвета на Европа/2002 г. относно разрешителното за краткосрочно пребиваване, издавано на жертви на действия за подпомагане на незаконната имиграция или трафика на хора, които сътрудничат с компетентните власти, Резолюция за експлоатацията на проституцията и трафика на хора на Европейския парламент; Директива 2011/36/ЕС от 2011 относно предотвратяването и борбата с трафика на хора и за замяна Рамково решение на Съвета на ЕС за трафика на хора; вътрешен национален трафик на хора.

Престъпление по чл. 159б от НК. Престъпление по чл. 159в от НК.

Процедура по предоставяне на статут на специална закрила на жертва на трафик. Разпит на свидетели (жертви на трафик).

Паралелно финансово разследване. Защитни версии. Процесуални стратегии. Извън процесуални стратегии.

Методи и тактика за разследване на престъпления против собствеността.

40. Особености при разследване на кражба по чл. чл.194-197от НК. Изясняване на обстоятелствата от предмета на доказването, установяване на обекта, субекта, обективна и субективна страна на деянието.

Следствени версии, планиране на разследването, способности и средства за извършване на деянието: оглед, разпит на свидетели, повдигане и предявяване на обвинение, назначаване на експертизи.

41. Измама по чл.209-212 от НК.

42. Разследване на длъжностно присвояване и обсебване по чл.чл. 201-206 от НК. Хипотези. Установяване размер на причинени вреди. Способи за присвояване.

Претърсване и изземване и доброволно предаване. Разпит и назначаване на експертизи, очни ставки. Предявяване на обвинение.

43. Разследване на документни престъпления по чл.чл 308-318 от НК. Изграждане на версии относно начина на извършване. Технически способности и средства използвани за извършване на престъплението. Експертизи, разпити.

Методи и тактика за разследване на престъпления против стопанството.

44. Общи стопански престъпления – чл.чл. 219-220 от НК. Субект на престъплението. Елементи на изпълнителното деяние. Резултати от престъплението. Наличието на причини изключващи отговорността. Обезщетение за вреди.

45. Престъпления в отделни стопански отрасли- чл.чл. 231-232 от НК; чл.чл. 235-236 от НК; чл.чл. 237-238 от НК; чл. 235 от НК.

46. Престъпления против митническия режим – чл. 242 от НК: Правна уредба, Национално законодателство. Общностно законодателство. Съдебна практика. Тълкувателно решение № 1 от 21.01.2015 г. на ВКС по тълк. д. № 1/2014 г., ОСНК.

47. Престъпления против паричната и кредитната система – чл.чл. 243-252 от НК.

48. Престъпления против финансовата, данъчната и осигурителна система- чл.253 от НК и чл.чл. 255-260 от НК.

Характеристика на деянието „изпирание на пари“. Субект на престъплението по 253 от НК, изпълнителни деяния.

Наказателно- правна характеристика на свързаните лица (ФЛ и ЮЛ).

Съответствие на националното законодателство с международните актове. Режим на отнемане на имущество.

49. Особености при разследване на престъпленията против кредиторите – чл. чл. 227б-227 е от НК.

Методи и тактика за разследване на престъпления против дейността на държавни органи, обществени организации и лица изпълняващи публични функции.

50. Престъпления против реда на управление – чл.чл. 269-270 от НК и чл.чл. 277а – 278 б от НК.

51. Престъпления по служба –чл. 282 от НК. Характеристика на престъплението: обект, субект и разграничение на обекта на престъплението по чл. 282 НК и 212 НК. (отношения свързани със собствеността). Понятията „вредни последици“ и „вреди“.

52. Престъпления против правосъдието- чл.чл. 286-293 от НК и чл. чл. 293 а-300 от НК. Тълкуване на основни понятия, отграничения от сходни длъжностни характеристики. Действия по установяване на твърденията и фактите, представени от деца.

53. Подкуп – чл.чл. 301, 302 и 304 от НК. Анализ на законодателните промени, действия по доказване на престъплението.

Методи и тактика за разследване на престъпления против транспорта и други общоопасни престъпления.

54. Особености при разследване на палежи- чл. 330 от НК: определения, основни признаци за палежи, косвени признаци за установяване на палеж. Издирване, откриване, намиране на леснозапалими течности и горивни течности. Вземане на проби от пожари предназначени за извършване на физико- химически експертизи. Количество, маса на взетите проби. Опаковане и транспортиране на пробите. Откриване на остатъци от специални запалителни средства.

55. Особености при разследване на взривове- чл. 333 от НК. Похвати за оценка на местопрестъплението на бомбения атентат и неговото разследване.

Методи за идентифициране, събиране и запазване на доказателства. Стъпки за обезопасяване и отцепване на местопрестъплението. Криминология на взривовете и значение на свързаните криминологички дисциплини.

Процедури за оценка на доказателствата с цел идентифициране на извършителите. Съхранение и превоз на оборудването за работа на бомбени местопрестъпления.

56. Методи и тактика за разследване на престъпления по транспорта- чл. 340-346 от НК. Състав на престъпленията по чл. 342 НК и 343 НК: изпълнително деяние, престъпно нарушаване на правилата за движение.

Закон за движение по пътищата– основни понятия и характеристики.

Запазване на местопроизшествието. Реконструкцията на пътнотранспортни произшествия (ПТП). Видове пътнотранспортни произшествия според механизма на настъпване. Основни етапи на механизма на настъпване на пътнотранспортни произшествия. Първоначални действия, статичен и динамичен оглед.

57. Разследване на престъпления по чл.чл. 108 а – 109 от НК. Високорискови претърсвания (обиски, техники). Логическа последователност за провеждане на разпит.

58. Разследване на престъпления против интелектуалната собственост – чл.чл. 172а-174 от НК. Компютърни престъпления. Киберпрестъпността като бизнес услуга. Разследване в Даркнет. "Черни сайтове" и употреба на крипто валути. Престъпният инструмент, използван от киберпрестъпниците - "Финансови мулета".

59. Особени правила при разследване на престъпления, извършени от и срещу български граждани в чужбина. Разследване на престъпления, извършени от чужди граждани в България.